

PROGRAM WYCHOWAWCZY

*Liceum Ogólnokształcącego
im. Powstańców Wielkopolskich
w Środzie Wlkp.*

Motto:

Nie można żyć szczęśliwie, nie żyjąc godnie, moralnie, uczciwie.

Epikur

PODSTAWY PRAWNE

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. nr 120, poz.526).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r.
- Ustawa o Systemie Oświaty z dnia 7 września 1991 r. wraz z późniejszymi zmianami.
- Karta Nauczyciela (rozdział 2).

KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA

(fragmenty)

Artykuł 14

1. Państwa – Strony będą respektowały prawo dziecka do swobody myśli, sumienia i wyznania.

Artykuł 18

1. Państwa – Strony podejmą wszelkie możliwe starania dla pełnego uznania zasady, że oboje rodzice ponoszą wspólną odpowiedzialność za wychowanie i rozwój dziecka. Rodzice lub w określonych przypadkach opiekunowie prawni ponoszą główną odpowiedzialność za wychowanie i rozwój dziecka. Jak najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka ma być przedmiotem ich największej troski.

2. W celu zagwarantowania i popierania praw zawartych w niniejszej konwencji Państwa – Strony będą okazywały pomoc rodzicom oraz opiekunom prawnym w wykonywaniu przez nich obowiązków związanych z wychowaniem dzieci oraz zapewnią rozwój instytucji, zakładów i usług w zakresie opieki nad dziećmi.

3. Państwa – Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki dla zapewnienia dzieciom pracujących rodziców prawa do korzystania z usług instytucji i zakładów w zakresie opieki nad dziećmi, do których są one uprawnione.

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(fragment)

Art. 48. 1.

Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.

USTAWA O SYSTEMIE OŚWIATY

(fragmenty)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności:

1. realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju,
2. wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny (...)

Rozdział 5

Organizacja kształcenia, wychowania i opieki

W szkołach i placówkach publicznych

Art. 64. Podstawowymi formami działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły, których wymiar określają ramowe plany nauczania, są:

1. obowiązkowe zajęcia edukacyjne,
2. zajęcia edukacyjne fakultatywne,
3. zajęcia dydaktyczno-wychowawcze i specjalistyczne organizowane dla uczniów mających trudności w nauce oraz inne zajęcia wspomagające rozwój dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, które mogą być prowadzone także z udziałem wolontariuszy,
4. nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne,
5. w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe - praktyczna nauka zawodu.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH,

LICEÓW PROFILOWANYCH I TECHNIKÓW

(fragmenty)

Ze względu na konieczność zachowania ciągłości i spójności między poszczególnymi etapami kształcenia należy stosować odpowiednio zasady ogólne kształcenia i wychowania przyjęte dla szkoły podstawowej i gimnazjum. Nauczanie i wychowanie na kolejnym etapie kształcenia stanowią naturalną konsekwencję w stosunku do nauczania i wychowania na poprzednim etapie kształcenia.

Nadrzędnym celem pracy edukacyjnej każdego nauczyciela jest dążenie do wszechstronnego rozwoju ucznia. Konieczna jest harmonijna realizacja zadań w zakresie nauczania, kształcenia umiejętności i wychowania. Zadania te tworzą wzajemnie uzupełniające się i równoważne wymiary pracy każdego nauczyciela.

Szkoła w zakresie nauczania, co stanowi jej zadanie specyficzne, zapewnia uczniom w szczególności:

- 1) naukę poprawnego i swobodnego wypowiedzania się w mowie i w piśmie z wykorzystaniem różnorodnych środków wyrazu,
- 2) poznawanie wymaganych pojęć i zdobywanie rzetelnej wiedzy w zakresie umożliwiającym podjęcie studiów wyższych bądź ułatwiający zdobycie zawodu,
- 3) dochodzenie do rozumienia, a nie tylko do pamięciowego opanowania przekazywanych treści,
- 4) rozwijanie zdolności dostrzegania różnego rodzaju związków i zależności (przyczynowo-skutkowych, funkcjonalnych, czasowych i przestrzennych itp.),
- 5) rozwijanie zdolności myślenia analitycznego i syntetycznego,
- 6) traktowanie wiadomości przedmiotowych, stanowiących wartość poznawczą samą w sobie, w sposób integralny, prowadzący do lepszego rozumienia świata, ludzi i siebie,
- 7) poznawanie zasad rozwoju osobowego i życia społecznego,
- 8) poznawanie dziedzictwa kultury narodowej postrzeganej w perspektywie kultury europejskiej i światowej.

W liceum ogólnokształcącym, liceum profilowanym i technikum uczniowie kształcą swoje umiejętności w celu wykorzystania zdobytej wiedzy we współczesnym świecie. Szczególnie istotnym zadaniem jest odpowiednie przygotowanie uczniów do podjęcia pracy.

Nauczyciele tworzą uczniom warunki do nabywania następujących umiejętności:

- 1) planowania, organizowania i oceniania własnej nauki, przyjmowania za nią odpowiedzialności,
- 2) skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględniania poglądów innych ludzi, poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, przygotowywania do publicznych wystąpień,
- 3) efektywnego współdziałania w zespole, budowania więzi międzyludzkich, podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji, skutecznego działania na gruncie zachowania obowiązujących norm,
- 4) rozwiązywania problemów w twórczy sposób,
- 5) poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, efektywnego posługiwania się technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi,
- 6) odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz tworzenia potrzebnych doświadczeń i nawyków,
- 7) rozwijania sprawności umysłowych oraz osobistych zainteresowań,
- 8) przyswajania sobie metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych.

W swojej pracy wychowawczej nauczyciele wspierają rodziców w realizacji ich zadań wychowawczych tak, aby umożliwić uczniom przejmowanie odpowiedzialności za własne życie i rozwój osobowy. Nauczyciele tworzą w szkole środowisko sprzyjające zarówno wszechstronnemu rozwojowi osobowemu uczniów (w wymiarze fizycznym - w tym zdrowotnym, psychicznym, intelektualnym, moralnym i duchowym), jak i ich rozwojowi społecznemu, wspierając przy tym:

- 1) rozwijanie dociekliwości poznawczej, ukierunkowanej na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie,
- 2) poczucie użyteczności zarówno poszczególnych przedmiotów nauczania, jak i całej edukacji na danym etapie,
- 3) dążenie do dobra w jego wymiarze indywidualnym i społecznym, umiejętne godzenie dobra własnego z dobrem innych, odpowiedzialności za siebie z odpowiedzialnością za innych, wolności własnej z wolnością innych,
- 4) poszukiwanie, odkrywanie i dążenie na drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia wielkich celów życiowych i wartości ważnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie,
- 5) przygotowywanie się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie,

- 6) dążenie do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości,
- 7) kształtowanie w sobie postawy dialogu, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów.

Uczniowie liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych i techników w szczególności są przygotowani do podejmowania wyzwań współczesnego świata, takich jak: integracja, globalizacja, wymiana informacji, postęp naukowo techniczny. Wszechstronny rozwój ucznia oraz zrównoważony rozwój kraju wymagają, aby osnowę programów nauczania i programów wychowania w liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikalach stanowiły równocześnie: otwartość na świat, ale i tożsamość oparta na dziedzictwie kultury własnej ojczyzny; wiedza ogólna i umiejętność jej praktycznego wykorzystywania, ale także zdolność rozumienia i definiowania zmiennej rzeczywistości; śmiałe poszukiwania wśród tego, co nowe i nieznanne, ale i wierność zasadom etycznym.

Nauczyciele w pracy wychowawczej wskazują ideał, zgodnie z którym uczeń dojrzały, dobrze przygotowany do życia w społeczeństwie, to człowiek uczciwy, umiejący żyć z innymi i dla innych.

KARTA NAUCZYCIELA

(fragment)

Rozdział 2

Obowiązki nauczycieli

Art. 6

Nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą; wspierać każdego ucznia w jego rozwoju oraz dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego. Nauczyciel obowiązany jest kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka; dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.

I. Wstęp:

Program wychowawczy Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Wielkopolskich w Środzie Wlkp. powstał w oparciu o wskazane akty prawne, analizy oczekiwań uczniów, rodziców i organu prowadzącego wobec szkoły, a także w oparciu o wyobrażenia i postulaty Rady Pedagogicznej Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Wielkopolskich w Środzie Wlkp.

Program bierze pod uwagę warunki szkoły, wiek uczniów oraz wychowanie prorodzinne, dba o kształtowanie właściwych stosunków pomiędzy wszystkimi podmiotami tworzącymi społeczność szkolną (uczniowie, rodzice, nauczyciele), opiera się na tolerancji i poszanowaniu godności człowieka.

II. Zasady ogólne programu wychowawczego szkoły:

- a) za wszechstronny rozwój młodego człowieka odpowiedzialni są i jego rodzice, i szkoła, i on sam. Niezbędne jest więc wzajemne porozumienie i współdziałanie tych trzech podmiotów.
- b) szkoła kształtuje postawy uczniów podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych, uwzględniając kierunki rozwoju systemu oświaty, oczekiwania uczniów i ich rodziców oraz organu prowadzącego, a także system wartości i możliwości działań rady pedagogicznej. Podstawowym czynnikiem oddziaływania wychowawczego jest prawidłowa realizacja zadań dydaktycznych i opiekuńczych szkoły, określonych w jej statucie oraz wewnątrzszkolnym systemie oceniania zachowania i wyników w nauce.
- c) punktem wyjścia do podejmowania przez szkołę rozmaitych działań wychowawczych jest opis świadomie przez nią ukształtowanej sylwetki absolwenta.

III. Główne cele wychowawcze:

Program wychowawczy powstał w oparciu o stwierdzenie, że wychowanie szkolne to „*mądre towarzyszenie uczniowi na drodze jego rozwoju i stwarzanie mu wartościowego środowiska wychowawczego.*”¹ Celem nadrzędnym szkolnego wychowania jest „*osiąganie przez ucznia pełni rozwoju osobowego.*”² Zasadniczym celem wychowawczym naszej szkoły

---

1 Cyt. za: *Ministerstwo Edukacji Narodowej o programie wychowawczym szkoły*. Biblioteczka reformy 37. Warszawa 2001, s. 9.

2 *Ibidem*, s. 31.

staje się więc *przygotowanie młodego człowieka do wzięcia odpowiedzialności za siebie*, za własne decyzje i wybory. Aby taki cel osiągnąć, dążymy do ukształtowania określonej sylwetki absolwenta:

sylwetka absolwenta

Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Wielkopolskich w Środzie Wlkp.

Objaśnienia:

- otwarty, życzliwy i uczynny – łatwo nawiązuje kontakty, ma swój krąg przyjaciół, dobrze współpracuje w grupie, potrafi przedstawiać swe poglądy i słuchać zdania innych, umie cierpliwie poszukiwać rozwiązań kompromisowych i podporządkować się woli większości w sprawach niesprzecznych z zasadami etyki; radzi sobie w sytuacjach konfliktowych zarówno jako strona, jak też jako mediator.
- uczciwy, prawy i prawdomówny – w pełni docenia znaczenie zaufania w kontaktach między ludźmi i stara się na nie zasłużyć; rozumie złożoność zasad lojalności wobec różnych osób i grup, z którymi jest związany, a w przypadkach konfliktowych wybiera drogę szczerości i prawdomówności; umie trafnie rozróżniać osoby godne i niegodne zaufania; umie przyznać się do zachowania nieuczciwego i gotów jest ponieść jego konsekwencje.
- kulturalny, taktowny, szanujący innych – cechuje go takt i kultura osobista w stosunku do innych, ze zrozumieniem traktuje różnice wynikające z niejednakowych możliwości, motywacji i odmienności kulturowej ludzi, jest tolerancyjny; umie stopniować oceny moralne i dokonywać trafnych wyborów w sytuacjach trudnych i niejednoznacznych; potrafi słuchać opinii innych i cierpliwie poszukiwać rozwiązań do przyjęcia dla różnych stron; potrafi właściwie korzystać z dóbr kultury i wyrażać szacunek dla tradycji i symboli narodowych oraz religijnych – własnych i cudzych; jest słowny i punktualny, szanuje czas swój i cudzy.
- rozważny i odpowiedzialny – potrafi przewidywać zagrożenia także w sytuacjach wcześniej nieznanach i modyfikuje swoje zachowania w ich przewidywaniu; umie dostosować się do nowej sytuacji i podjąć w niej właściwe działania; zdaje sobie sprawę z możliwych następstw różnych działań; gotów jest ponosić odpowiedzialność za swoje postępowanie i podjęte decyzje; umie podejmować działania korzystne dla siebie i nie narażające innych; wykazuje odwagę cywilną; w działaniu zbiorowym wykazuje poczucie odpowiedzialności za efekty pracy grupy.
- ciekawy świata i ludzi – ma określone zainteresowania, w których rozwoju wspomaga go wiedza uzyskana w liceum; poszukuje nowych obszarów dla swej aktywności, problemów do rozwiązania, wyzwań, które dostarczyłyby mu nowych doświadczeń i które pozwoliłyby mu się sprawdzić; potrafi myśleć twórczo, stawiać sobie cele i je realizować.
- w pełni kompetentny do samokształcenia – swobodnie korzysta z różnych źródeł wiedzy, w razie potrzeby potrafi zaprojektować złożone działania, dobierając właściwe

metody postępowania; komunikuje się w dwóch językach obcych; sprawnie posługuje się nowoczesnymi technologiami komunikacyjnymi; łatwo pozyskuje, przekształca i prezentuje informacje; doświadczenia nabyte w szkole i poza nią umie właściwie wykorzystać w życiu.

➤ *krytyczny wobec siebie i innych – ma świadomość istnienia na świecie różnych systemów wartości i respektuje tę różnorodność; potrafi odnieść zachowania własne i cudze do znanego mu i szanowanego przezeń systemu wartości naszego kręgu kulturowego; nie jest podatny na demagogię i manipulację informacyjną.*

Z takiego wizerunku idealnego licealisty wynikają **podstawowe cele wychowawcze**, które stawiamy sobie w pracy nad wspieraniem rozwoju młodego człowieka; dbamy więc o jego:

● **rozwój intelektualny**

- 1) rozszerzanie zainteresowań
- 2) poznanie swoich uzdolnień
- 3) umiejętność uczenia się
- 4) umiejętność gromadzenia, segregowania i weryfikowania informacji
- 5) umiejętność wypowiedzania się

● **rozwój moralny**

- 1) zdolność wartościowania
- 2) umiejętność oceny własnych zachowań
- 3) gotowość do poświęceń
- 4) odwaga cywilna
- 5) autentyczność działań, otwartość, ufność

● **rozwój woli**

- 1) porządek, ład, punktualność
- 2) pracowitość, rzetelność, wytrwałość
- 3) umiejętność stawiania sobie celów i osiągnięcie ich

● **rozwój duchowy**

- 1) poznawanie dorobku kultury i zasad wiary
- 2) myślenie refleksyjne

3) zdolność do głębokiego kontaktu z drugim człowiekiem

● **rozwój społeczny**

- 1) umiejętność kontaktowania się z ludźmi
- 2) kultura bycia
- 3) umiejętność współpracy w grupie
- 4) aktywność w środowisku
- 5) umiejętność pełnienia przypisanych ról społecznych
- 6) odpowiedzialność za środowisko społeczne i przyrodnicze
- 7) patriotyzm

● **rozwój prozdrowotny**

- 1) poszanowanie zdrowia
- 2) badania kontrolne
- 3) zagrożenia wakacyjne
- 4) choroby cywilizacyjne
- 5) honorowe krwiodawstwo
- 6) rozwój fizyczny

Zadania wychowawcze, czyli formy i sposoby realizacji pracy wychowawczej oraz procedury ewaluacyjne – tabela s. 17.

KRYTERIA USTALANIA OCENY Z ZACHOWANIA:

Oceną wyjściową jest ocena dobra.

➤ **zachowanie WZOROWE:**

uczeń spełnia wszystkie kryteria na ocenę bardzo dobrą, dodatkowo reprezentując szkołę osiąga sukcesy (konkursy, olimpiady, osiągnięcia sportowe, prace społeczne);

➤ **zachowanie BARDZO DOBRE:**

uczeń jest sumienny, rozwija zainteresowania, uzdolnienia, jest systematyczny, punktualny, cechuje go wyróżniający stosunek do obowiązków szkolnych, nienaganna kultura osobista, aktywność społeczna; wszystkie spóźnienia i nieobecności usprawiedliwione; aktywnie uczestniczy w życiu szkoły, klasy, organizacji;

➤ **zachowanie DOBRE:**

uczeń dba o kulturę słowa, zachowuje się taktownie, wykonuje polecenia pracowników szkoły, jest kulturalny; ma sporadyczne (do trzech godzin) nieobecności i spóźnienia nieusprawiedliwione;

➤ **zachowanie POPRAWNE:**

ucznia cechuje przeciętny stosunek do obowiązków szkolnych, ma powtarzające się nieobecności (od czterech pojedynczych godzin/jeden dzień) i spóźnienia nieusprawiedliwione, jego kultura osobista budzi zastrzeżenia. W szkole, na wycieczkach i uroczystościach szkolnych stwierdzone są przypadki łamania regulaminu szkolnego.

➤ **zachowanie NIEODPOWIEDNIE:**

ucznia cechuje zły stosunek do obowiązków szkolnych, ma powtarzające się nieobecności (od ośmiu pojedynczych godzin/dwa dni) i spóźnienia nieusprawiedliwione, jego kultura osobista budzi duże zastrzeżenia. W szkole, na wycieczkach i uroczystościach szkolnych stwierdzone są przypadki łamania regulaminu szkolnego.

➤ **zachowanie NAGANNE:**

ucznia cechuje rażący stosunek do obowiązków szkolnych, ma powtarzające się nieobecności (powyżej dziesięciu pojedynczych godzin/trzy dni) i spóźnienia nieusprawiedliwione, podczas wycieczek szkolnych lub na innych uroczystościach szkolnych, narusza normy społeczne,

łame inne zasady regulaminu szkolnego, a podejmowane zabiegi wychowawcze nie odnoszą oczekiwanych efektów.

KODEKS SZKOŁY PRZYJAZNEJ RODZICOM

(wg Ireny Dzierzgowskiej)

Rodzice z ufnością oddają szkole swój największy skarb. My—dyrekcja, nauczyciele i cały personel szkoły—wyrażamy wolę współpracy z rodzicami, tak aby wspólnie tworzyć najlepsze warunki rozwoju dzieci.

Będziemy starali się poznać oczekiwania rodziców. Są one dla nas wskazówką, jak organizować pracę naszej szkoły. Zadowolenie rodziców jest miarą jakości naszej pracy.

Będziemy uważnie słuchali informacji rodziców o potrzebach ich dzieci i o warunkach, które najlepiej będą sprzyjały rozwojowi naszych uczniów.

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci. Będziemy się starali realizować program wychowawczy zgodny z wartościami uznawanymi w rodzinach naszych uczniów i akceptowany przez ich rodziców.

W trakcie pracy coraz lepiej poznajemy naszych uczniów. Będziemy rzetelnie i obiektywnie informować rodziców o postępach dzieci. Będziemy przekazywali rodzicom informacje o sukcesach ich dzieci. Nie ukrywamy żadnych problemów, omawiamy je z rodzicami po to, aby wspólnie lepiej je rozwiązywać.

Będziemy uprzejmi, życzliwi i delikatni. Wiemy, jak rodzice głęboko przeżywają zarówno sukcesy, jak i porażki swych dzieci.

Widzimy bardzo wiele miejsca dla współpracy z rodzicami. Chcemy, aby rodzice dobrze się czuli w szkole, znaleźli tu swoje miejsce, tworzyli grupę ludzi, którzy mają podobne problemy i mogą się wzajemnie wspierać.

Rodzice mają prawo do wypowiedzenia opinii na temat wszystkich spraw dotyczących ich dzieci.

Rodzice powinni znać i rozumieć program nauczania.

Rodzice i nauczyciele mają wspólny cel: tworzenie warunków do jak najlepszego rozwoju uczniów.

DEKALOG DLA RODZICÓW I WYCHOWAWCÓW

1. Nie upokarzaj dziecka, bo ono, tak jak ty, ma silne poczucie wartości.
2. Staraj się nie stosować takich metod, których sam w dzieciństwie nie akceptowałeś.
3. Pozwalaj dziecku dokonywać wyboru najczęściej jak możesz.
4. Jeśli zachowałeś się wobec dziecka niewłaściwie, przeproś je i wytłumacz się. Nie bój się utraty autorytetu-dziecko i tak wie, kiedy popełniasz błędy.
5. Nigdy nie mów źle o dziecku, szczególnie w obecności innych osób.
6. Nie mów „zrobisz to, bo tak chcę”- jeżeli musisz czegoś zabronić, zawsze to uzasadnij.
7. Jeśli wydajesz polecenia dziecku, staraj się nie stać nad nim i mówić z góry swego autorytetu.
8. Nie musisz być za wszelką cenę konsekwentny, nie musisz być w zgodzie z innymi dorosłymi przeciw dziecku, jeżeli wiesz, że oni nie mieli racji.
9. Gdy nie wiesz jak postąpić, pomyśl jak ty poczułbyś się, będąc dzieckiem.
10. Staraj się być czasem adwokatem własnego dziecka.

„Konwencja o prawach dziecka” przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne

ONZ 20.11.1989 r.